

LMA SKYRIAUS „MOKSLININKŲ RŪMAI“ 2024 METŲ ATASKAITA
Vadovė Aldona Daučiūnienė

2024 metais skyrius „Mokslininkų rūmai“ sėkmingai įgyvendino savo planus – populiario mokslą ir kultūrą visuomenėje, skatino visuomenės ir tyrėjų dialogą, didino LMA veiklos žinomumą, skaidrumą ir atsiskaitymą visuomenei. Buvo organizuojamos kontaktinės ir nuotolinės paskaitos, knygų sutiktuvės, paminėtos svarbios šalies datos ir nusipelnusių asmenybių sukaktys. Per metus „Mokslininkų rūmai“ surengė 52 renginius, iš jų – 28 paskaitas moksleiviams ir plačiajai visuomenei, 3 – Trečiojo amžiaus universiteto lankytojams, taip pat organizavo 24 mokslo ir kultūros populiarinimo renginius. Juose apsilankė daugiau kaip 9 tūkst. klausytojų. Siekiant didinti mokslininko profesijos patrauklumą, buvo tęsiamas renginių ciklas „Mokslo žinių dienos“, skirtas šalies vyresniųjų klasių moksleiviams ir senjorams. Galimybę visuomenei susipažinti su naujausiais mokslo pasiekimais ir tendencijomis suteikė LMA akademikai, kitų mokslo institucijų mokslininkai bei Jaunosios akademijos nariai, pristatę savo srities naujienas ir pačių atliekamus tyrimus. Parengtos 36 publikacijos LMA svetainėje, jas peržiūrėjo per 20 tūkst. skaitytojų.

RENGINIŲ CIKLAS „MOKSLO ŽINIŲ DIENOS“

2024-01-08 „Mokslo žinių diena“. Akad. Aivaro Kareivos paskaita „Nuostabasis cheminių elementų pasaulis“ Kalvarijos gimnazijos moksleiviams

2024-01-25 „Mokslo žinių diena“. Akad. Vidmanto Stanio nuotolinė paskaita „Augalų pasaulio įdomybės“

Augalai naudoja gudrybes

- Augalai naudoja masalus, norėdami apgauti potencialius apdulkintojus, kad jie aplankytų žiedus negaudami alijo.
- Daug orchidėjų rūšių žiedai vizualiai imituoja vabzdžių patelę ir sklaidžia kvapus, kurie vilioja patinus. Patinai apdulkina orchidėjas bandydami su ja poruotis.
- Atrodo, kad *Rafflesia*, yra skanus patiekalas museitėms, turintis tinkamą spalvą ir tekstūrą, ir net pūvančios mėsos kvapą.

AD ... Rungtys
DL

Biblinė botanika: augalų kilmės ir tikrųjų pavadinimų paieška

Figmedis: pirmasis augalas

Tai yra pirmasis biblijoje minimas augalas. Taip pat sakoma, kad būtent šį augalą pirmiausia pamatė visi išlipusieji iš Nojaus laivo.

Figmedis ir šiandien vadinamas vienu paslaptiškiausių augalų: niekam netenka matyti figmedžio žydėjimo. Na, o jo vaisiai – figos – šiais laikais vadinami vienas vertingiausių.

Alyvmedis – gausybės ir taikos simbolis

Alyvmedžiai – vieni seniausiai auginamų ir svarbiausių vaismedžių žmonijos istorijoje.

Teigiama, kad alyvmedžiai augo ir rojus soduose. Alyvų kalno šlaitė yra Getsemanės sodas, kur svečius pasitinka – 8 seni, dar I a. pasodinti alyvmedžiai.

Kiekviena alyvmedžio dalis apipinta simbolinėmis reikšmėmis. Medis simbolizuoja švelnumą ir turtus, ramybę ir dvasinį apsilvymą, šakelės – taiką ir gerovę, o vaisiai – vaisingumą ir ilgamžiškumą.

AD ... Rungtys
DL

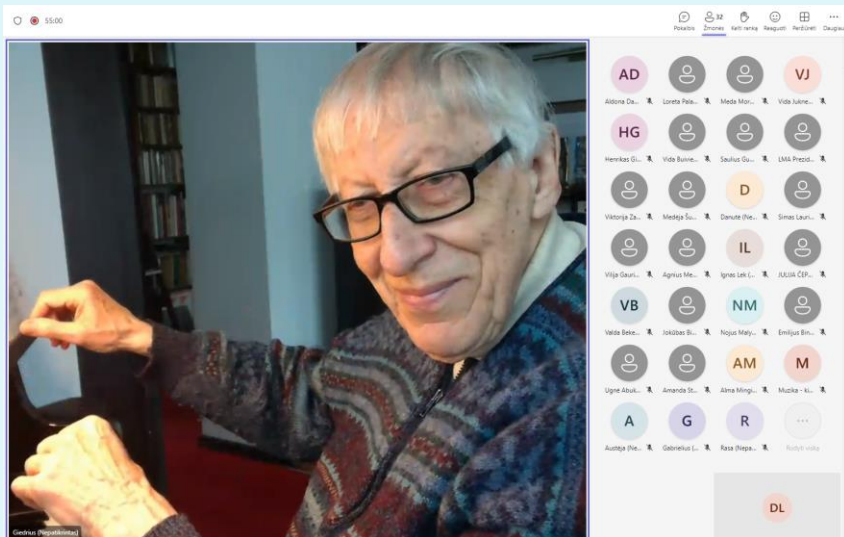
Vidmantas Stanys

- RL Rimutė L...
- HG Henrikas...
- LP LMA Pre...
- VG Vabalnin...
- V Vida
- AK Alina Ko...
- AD Aldona ...
- GK Genovait...
- 39 390 862 ...
- AG Angėlė ...
- V Vaida
- KP kKupiški...
- VR Violeta R...
- DL Diana Le...
- PM Pajevoni...
- DB Danutė ...
- VP Virginija ...
- +4

2024 m. Trys šalies gimnazistų (iš Ignalinos, Žirmūnų, Sostinės gim.)
ekskursijos į Fizinių ir technologijos mokslų centro (FTMC) magnetinio
rezonanso laboratorijas. Ekskursijos vadovai LMAJA nariai dr. Mantas
Šimėnas ir Vytautas Klimavičius

2024-02-20 „Mokslo žinių diena“. Akad. Giedriaus Kuprevičiaus nuotolinė pamoka šalies gimnazistams „Muzika – amžinai kita ir ta pati“

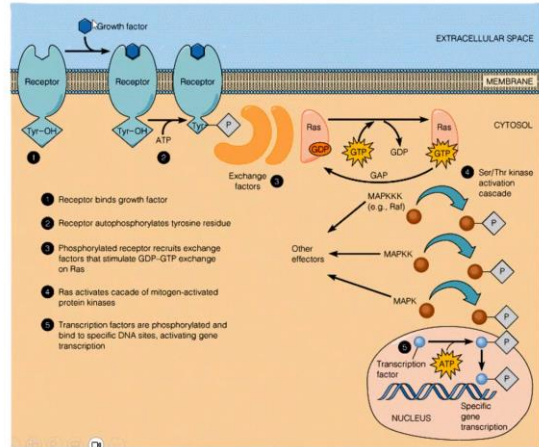

2024-02-26 „Mokslo žinių diena“. LMAJA nario dr. Tomo Čelkio paskaita „Prabangiausi raštai. Pergamentai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“ Vilniaus A. Kulviečio klasikinės gimnazijos moksleiviams

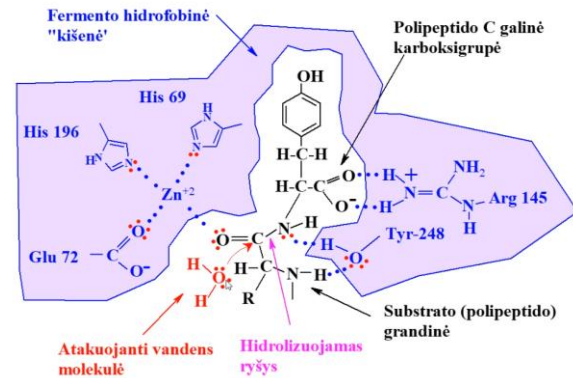

2024-02-20 „Mokslo žinių diena“. Akad. Valdo Stanislovo Laurinavičiaus nuotolinė pamoka šalies gimnazistams „Biocheminis atpažinimas ir biosensoriai“

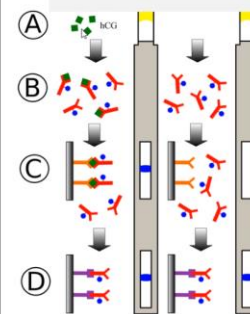
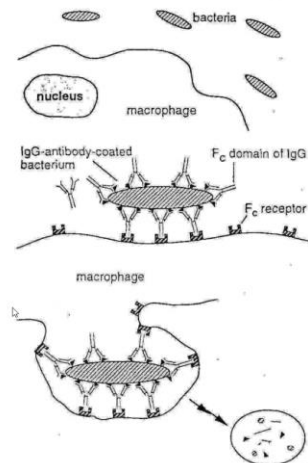
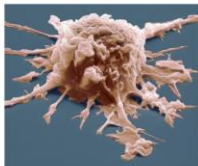
Augimo hormono signalo perdavimas į ląstelės branduolį

Karboksipeptidazės A aktyvaus centro struktūra

Daugiataškis surišimas makrofaguose

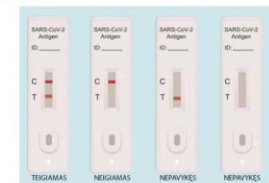

A Virusas ar jo fragmentas

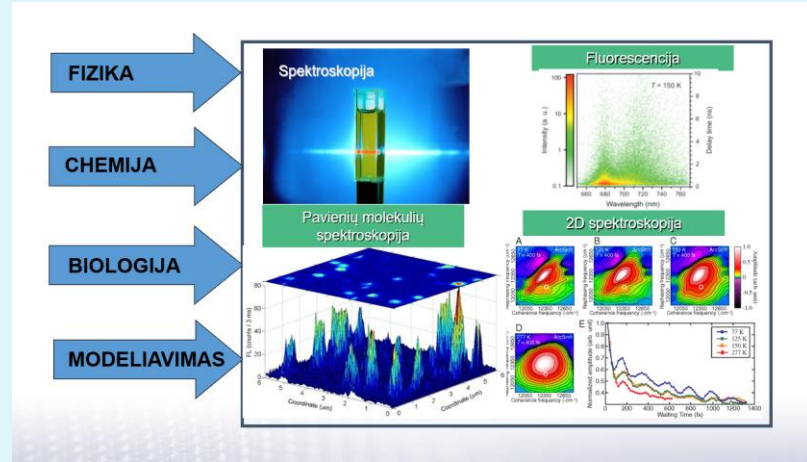
B Dažu žymėti antikūnai prieš viruso spyglio baltymą

C Imobilizuoti antikūnai prieš viruso spyglio baltymą

D Imobilizuoti antikūnai prieš antikūnų Fc fragmentą

2024-02-20 „Mokslo žinių diena“. Akad. Leono Valkūno paskaita „Fizikiniai vyksmai fotosintezėje“ Vilniaus Tuskulėnų gimnazijoje

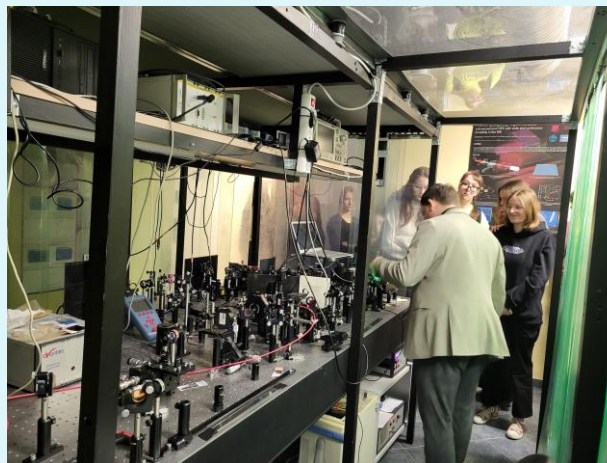

Fotosintezė

- Tai yra procesas, kurio metu organizmai įsisavina bei kaupia šviesos energiją, kuri vėliau naudoja savo sunivahinėms funkcijoms vykdyti

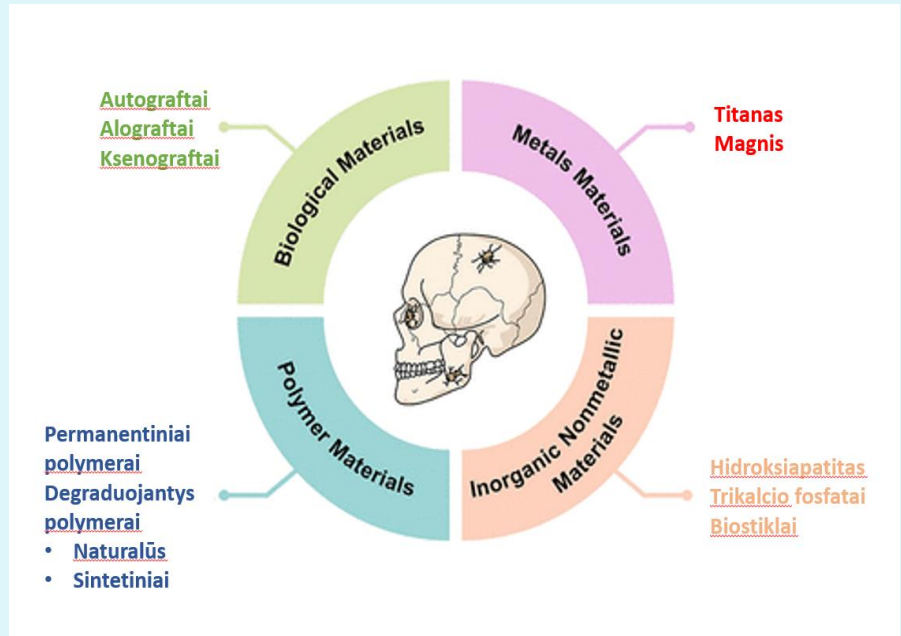

2024 m. kovas, lapkritis. „Mokslo žinių diena“. Trys LMAJA nario dr. **Juliaus Vengelio** paskaitos „Lazerių veikimas ir jų taikymai“ bei ekskursija po VU Lazerinių tyrimų centrą Vilniaus Radvilų, Tuskulėnų ir Kybartų gimnazijų moksleiviams

2024-04-10 „Mokslo žinių diena“.

LMAJA nario dr. Aleksejaus Žarkovo nuotolinė paskaita „Kaulinis audinys ir implantai“

Kaulas

Sveikas kaulas **Osteoporozė**

Vyras, 37 metai Moteris, 75 metai

1 sav. 2 sav. 4 sav. 6 sav. 8 sav.

Collagen plug

Collagen plug

U.G.K. Wegst et al., Nature Materials, 2015, 14: p. 23-36.
D.K. Lee et al., Biomaterials Research, 2021, 25(1): 13.

2024-04-16 „Mokslo žinių diena“. LMA prezidento Jūro Banio paskaita „Modernių medžiagų tyrimai“ Vilniaus Žirmūnų gimnazijoje

2024-04-22 „Mokslo žinių diena“. Nuotolinė akad. Vytauto Nekrošiaus paskaita „Konstitucija kaip visuomenės sutartis“

A screenshot of a video conference window showing a Microsoft PowerPoint presentation. The presentation title is "Konstitucija, kaip visuomenės sutartis". The slide content includes:

Konstitucija, kaip visuomenės sutartis

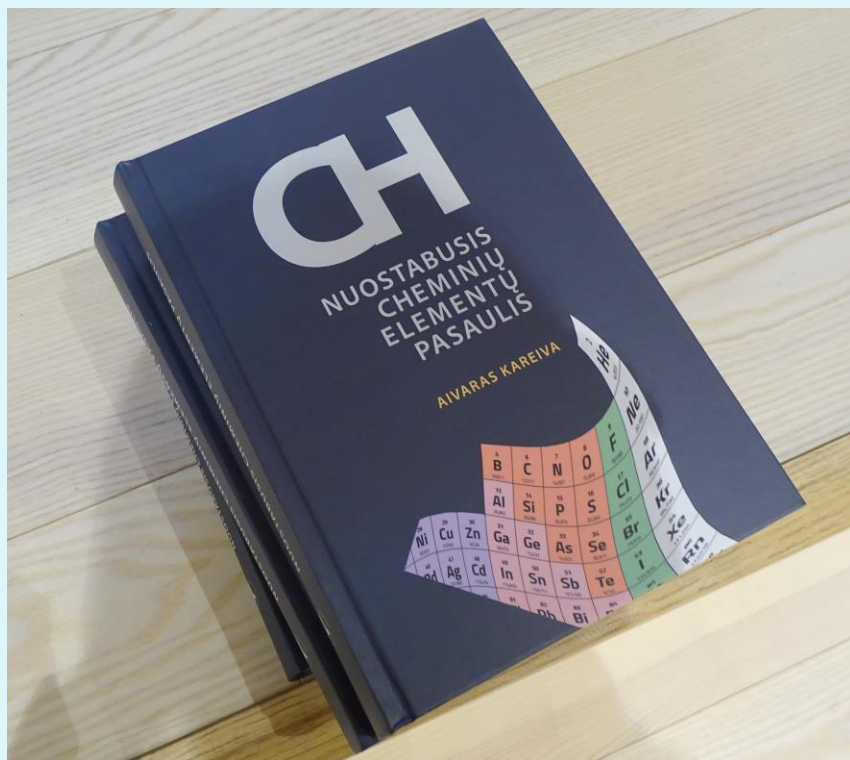
- KT 1998 12 09 d. nutarimas
- *Prigimtinis žmogaus teisių pobūdis reiškia, kad jos yra neatskiriamos nuo individo, nesusietos nei su teritorija, nei su tauta. Prigimtinės teisės žmogus turi nepriklausomai nuo to, ar jos yra įtvirtintos valstybės teisės aktuose, ar ne. Šias teises turi kiekvienas žmogus, tai reiškia, kad jas turi ir geriausiai ir blogiausiai žmonės.*

The video conference interface on the right shows a small video feed of Vytautas Nekrošius, a list of participants including "Vida Juknevičienė (Guest)" and "LMA Prezidiumas", and a "1/3" slide indicator.

2024-05-06 „Mokslo žinių diena“. LMAJA narės Gintarės Kručaitės paskaita „Naujų organinių junginių sintezė, tyrimas ir taikymas formuojant OLED prietaisus“ ir ekskursija į KTU Cheminės technologijos fakulteto laboratorijas

2024-05-13 „Mokslo žinių diena“. Akad. Aivaras Kareivos paskaita „Nuostabasis cheminių elementų pasaulis“ Čekiškės Prano Dovydaičio gimnazijoje

2024-05-23 „Mokslo žinių diena“. LMAJA nario dr. Vacio Tatarūno seminaras „Kas yra farmakogenomika?“ VDU Ugnės Karvelis gimnazijos moksleiviams

2024-09-17 „Mokslo žinių diena“. Dr. Renatos Minkevičiūtės paskaita „Žemės Mėnulis ir kitų planetų mėnuliai“ S. Daukanto gimnazijoje

Mėnulio paviršius

- Beveik visą paviršių dengia medžio anglies-pilkos spalvos miltelių pavidalo dulkių ir uolienuų nuolaužų danga – regolitas
- Jo storis 5-15 m
- Apie 1 % meteoritinės medžiagos
- Žemiau yra pamatinės uolienos – megaregolitas

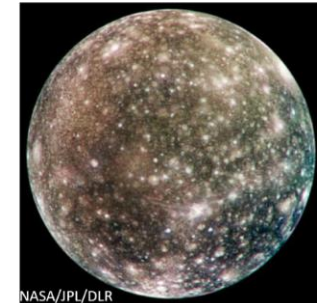
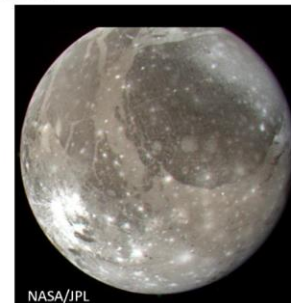

Mėnulis

- Mėnuliui skriejant aplink Žemę, skirtingu metu skirtingos jo dalys būna apšviestos Saulės. Kintantis apšvietimas sukuria Mėnulio fazes.
- Mėnulis aplink Žemę apsisuka per 27 Žemės dienas, bet kadangi Žemė irgi juda – sukasi apie savo ašį – žvelgiant iš mūsų perspektyvos, atrodo, kad Mėnulio apsisukimas aplink Žemę trunka 29 dienas.

- **Ganimedas** yra didžiausias Saulės sistemos mėnulis (didesnis nei Merkurijaus planeta) ir yra vienintelis mėnulis, žinomas kaip turintis savo viduje sukuriamą magnetinį lauką.
- **Kalisto** paviršius nusėtas krateriais ir senas – regimas ankstyvosios Saulės sistemos formavimosi istorijos įvykių įrašas. Tačiau yra įrodymų apie dabartinį paviršiaus aktyvumą.

2024-09-26 „Mokslo žinių diena“. Akad. Aivaro Kareivos paskaita „Nuostabasis cheminių elementų pasaulis“ Vilniaus Žirmūnų gimnazijos moksleiviams

2024-06-11 Išvažiuojamoji „Mokslo žinių diena“ Alytaus gimnazijų bendruomenėms Putinų gimnazijoje

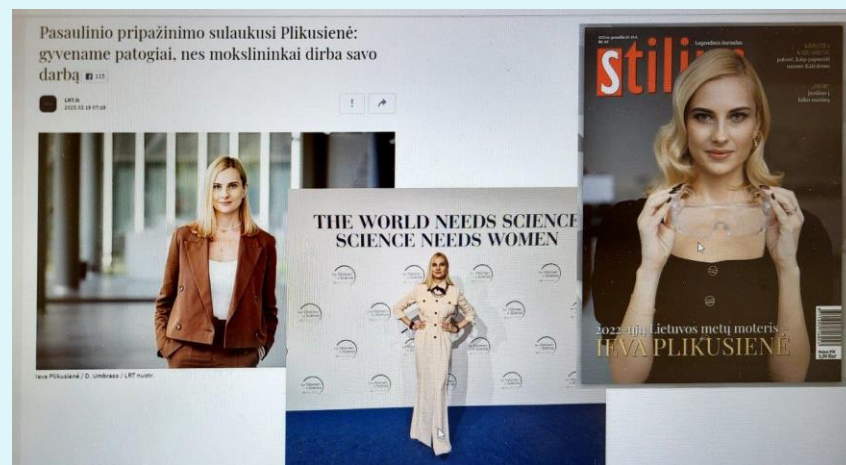
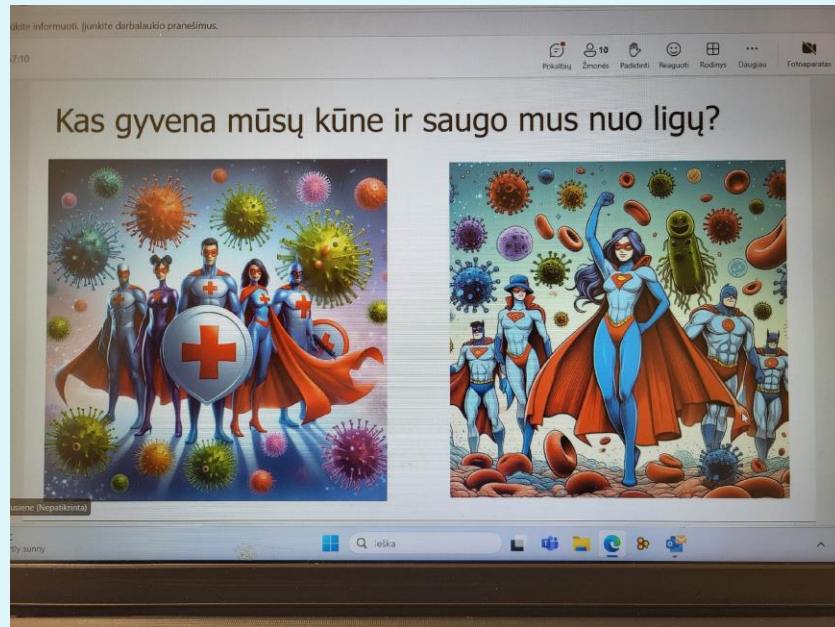
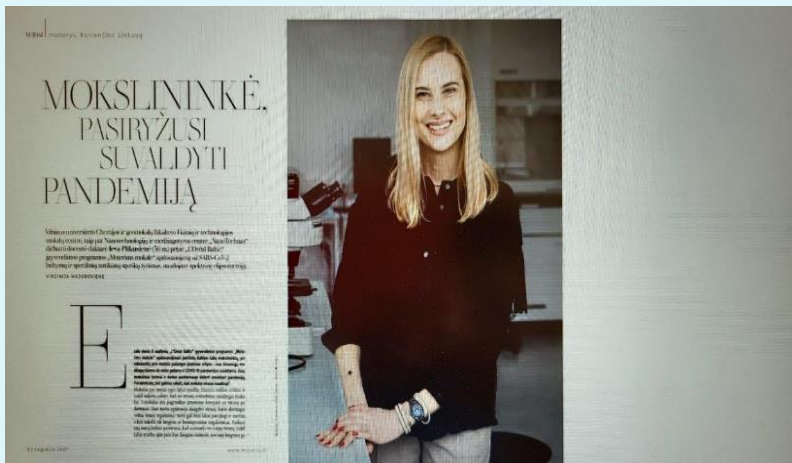
2024-10-18 „Mokslo žinių diena“. LMAJA nario dr. Tomo Čelkio paskaita „Vilniaus įvaizdis svetimšalių akimis XV–XVIII a.“
A. Kulviečio gimnazistams

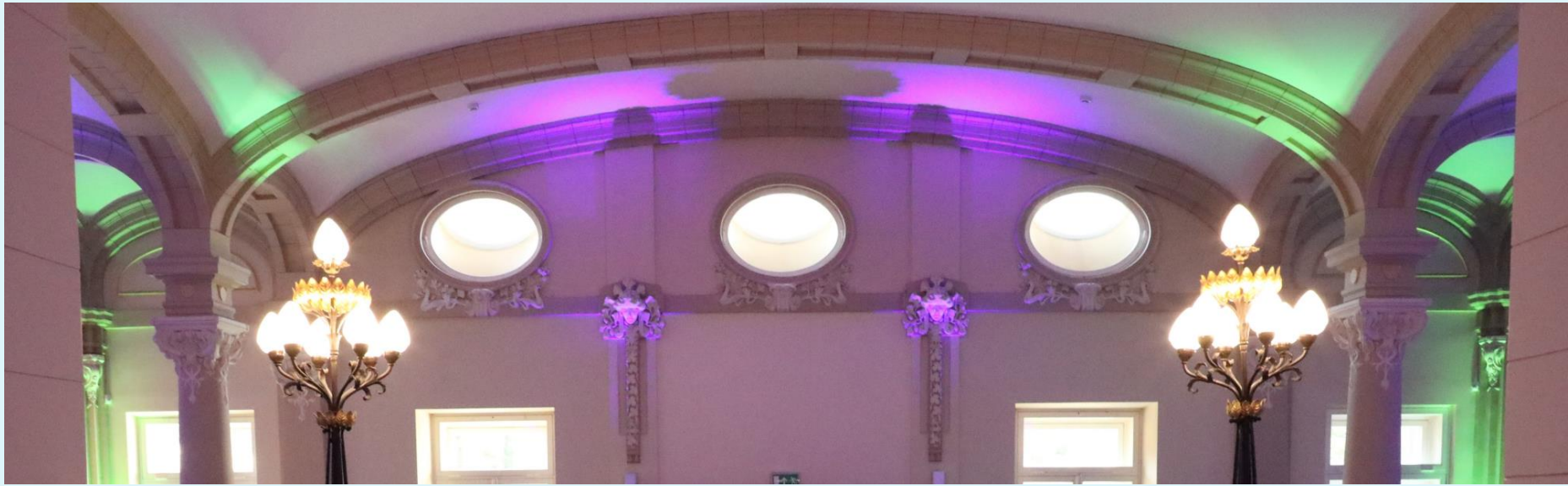

2024-11-14 „Mokslo žinių diena“. Dr. Maženos Mackoit-Sinkevičienės paskaita „Kaip sutikti Nobelio premijos laureatą?“ Vilniaus Žirmūnų gimnazistams

2024-11-26 „Mokslo žinių diena“. LMA Jaunosios akademijos pirmininkės prof. dr. Ievos Plikusienės paskaita „Mokslininko profesijos patrauklumas ir kaip juo tapti?“

*Akademikai – Trečiojo amžiaus
universiteto lankytojas*

2024-10-01 „Mokslo žinių diena“ Trečiojo amžiaus universiteto lankytojams. Akad. Limo Kupčinsko paskaita „Virškinimo sistemos ligos – nauji pasiekimai ir mitai“.

2024-11-19 „Mokslo žinių diena“ Trečiojo amžiaus universiteto lankytojams. Akad. Aivaro Kareivos paskaita „Žmogaus prigimties ir buities chemija“

2024-12-06 „Mokslo žinių diena“ Trečiojo amžiaus universiteto lankytojams.
Jaunosios akademikės dr. Rūtos Ubarevičienės paskaita „Gyventojų kaita pasaulyje ir Lietuvoje: kodėl svarbu žinoti, kur ir kokie žmonės gyvena?“

Bendradarbiaudamas su visais LMA mokslų skyriais, skyrius „Mokslininkų rūmai“ siekia stiprinti visuomenės domėjimąsi mokslu ir kultūra, viešinti ir skleisti mokslo ir kultūros pasiekimus, juos pateikti pozityviai, sukuriant teigiamas emocijas. Todėl organizuojami renginiai plačiajai visuomenei: mokslininkų ir visuomenei nusipelnusių žmonių atminimo vakarai, naujų knygų sutiktuvės ir jų aptarimai, koncertai. Siekiant stiprinti mokslo ir meno tarpusavio ryšius, skyrius rengia meno kolektyvų pasirodymus. Rūpinantis savo kolektyvo ir mokslo bendruomenės informatyviu bei turiningu laisvalaikiu, organizuojamos išvažiuojamosios konferencijos, ekskursijos į muziejus, pristatomos meninės programos.

Naujas knygas sutiktuvės

2024-01-18 dr. Tauro Meko knygos „Žmonės ir vaistai. Farmacijos istorijos paveikslėliai“ sutiktuvės

2024-05-16 Akad. Algirdo Vaclovo Valiulio knygos „Klimato slinktytis ir vangus atsakas“ sutiktuvės

2024-10-03 Akad. Viktorijos Daujotytės knygos „Kai rašai, nebijai. Autobiografiniai tekstai“ sutiktuvės

2024-10-10 Knygos „Leonardas Kairiūkštis. Miškininkas, mokslininkas, mokslo organizatorius, visuomenės veikėjas“ sutiktuvės

2024-01-10 Psichologės, poetės **Laimos Petronienės** poezijos knygų sutiktuvės „Sparnai sielai“

SVARBIOS DATOS, JUBILIEJAI

2024-02-15 Renginys, skirtas Vasario 16-ajai

2024-02-27 Valstybinės lietuvių kalbos komisijos kalbos redaktorių apdovanojimų ceremonija „Sraigės“ už lietuvių kalbos puoselėjimą

2024-03-05 Meninė programa 2023 m. Lietuvos mokslo premijos laureato diplomų teikimo iškilmėse

2024-10-28 Reformacijos dienai. Rašytojos, diplomatės Valentinos Zeitler istorinio romano „Mikalojus Radvila Juodasis. Antrasis valdovo Aš“ sutiktuvės

2024-05-30 Moldovos Respublikos jaunimo choro „Cantabile“
šventinis koncertas, skirtas Lietuvos rumunų kultūros bendrijos
„Dačija“, jungiančios išeivius iš Moldovos Respublikos ir
Rumunijos, 35-mečiui

2024-10-17 Akad. Giedriaus Kuprevičiaus 80-mečio kūrybos vakaras „Kartų sutartinė“

2024-05-02 Koncertas, skirtas Motinos dienai „Mama, aš Tau kalbėsiu širdimi“

2024-06-04 Vokalinio ansamblio „Inmezzo“ 20-mečio koncertas

RENGINIŲ CIKLAS

„IŽYMIŲ ŽMONIŲ PORTRETAI“

2024-03-28 „Ižymių žmonių portretai“. Operos primadonos Irenos Milkevičiūtės pagerbimo vakaras-koncertas

2024-01-25 „Ižymių žmonių portretai“. Violončelininko Valentino Kaplūno pagerbimo vakaras-koncertas

2024-04-04 „Ižymių žmonių portretai“. Operos solistės Astos Krikščiūnaitės pagerbimo vakaras-koncertas

2024-04-25 „Ižymių žmonių portretai“. Vladimiro ir Nijolės Prudnikovų jubiliejinis vakaras-koncertas

2024-12-10 „Ižymių žmonių portretai“. Ansamblio „Baritonų trio“ pagerbimo vakaras-koncertas

2024-12-18 „Ižymių žmonių portretai“. Jubiliejinis dainininkės Rasos Juzukonytės kūrybos vakaras

2024-05-18 Tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ renginys. Literatūrinė-muzikinė ir dailės kompozicija parengta pagal M. K. Čiurlionio muziką ir **Lacrimos** eiles „Į pačią gilumą iriuos“

2024-05-21 Tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ vakaras-koncertas

RENGINIŲ CIKLAS

„PROFESORIUS IR JO MOKYKLĄ“

2024-09-25 „Profesorius ir jo mokykla“. Prof. Irenos Laurušienės pagerbimo vakaras „Sveikinu gyvenimą“

2024-11-07 „Profesorius ir jo mokykla“. Dirigento, kompozitoriaus, pedagogo prof. Vytauto Miškinio jubiliejinis kūrybos vakaras

KALĖDINIAI RENGINIAI

2024-12-03 **Meninė programa** išvažiuojamojoje LMA konferencijoje „LMA veikla. 2024 m. žemės ūkio mokslo ištakos LMA, jo tąsa ir kultūros paveldo išsaugojimas“

2024-12-13 Meninė berniukų choro „Ažuoliukas“ programa LMA narių visuotinio susirinkimo dalyviams

2024-12-31 Svečių iš Austrijos naujametinis koncertas „Meilės įkvėpti“

DĚKUJEME UŽ DĚMESÍ!

